Εισαγωγή στην Python

9

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ

Copyright

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό προσφέρεται ελεύθερα υπό τους όρους της άδειας Creative Commons:

• Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0.

Για να δείτε ένα αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/

Στ. Δημητριάδης, 2015

Περιεχόμενα

- Open: Αρχεία
- Αρχεία κειμένου (Text files)
- Δυαδικά αρχεία (Binary files)
- Διατήρηση (pickling)
- Διαχείριση εξαιρέσεων

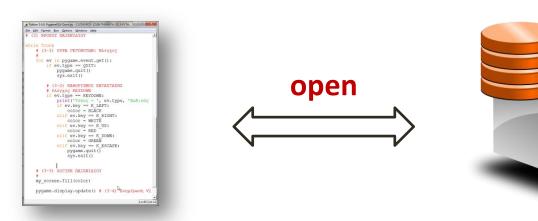

open

Αρχεία

- **Αρχείο**: ένα ονοματισμένος αποθηκευτικός χώρος στον υπολογιστή που τον διαχειρίζεται το λειτουργικό σύστημα
- Open: στην Python η συνάρτηση open δημιουργεί ένα αντικείμενο αρχείου (file object) το οποίο λειτουργεί ως σύνδεσμος προς το εξωτερικό φυσικό αρχείο που βρίσκεται κάπου στον υπολογιστή

 Αφού καλέσετε την 'open' μπορείτε να μεταφέρετε αλφαριθμητικά ('γραμμές') δεδομένων από και προς το εξωτερικό αρχείο καλώντας τις μεθόδους του αντικειμένου

Αρχεία: μικρή εισαγωγή

- core type: τα αρχεία θεωρούνται αντικείμενα βασικού τύπου γιατί δημιουργούνται από μια ενσωματωμένη συνάρτηση (built-in function)
- Όμως: δεν είναι ούτε αριθμοί, ούτε ακολουθίες (πχ. λίστες), ούτε αντιστοιχίσεις (πχ. λεξικά) απλά και μόνον προσφέρουν μεθόδους για όλες τις συνηθισμένες εργασίες επεξεργασίας αρχείου.
- Μέθοδοι αρχείου (file methods): οι περισσότερες αφορούν διεργασίες εισόδου/εξόδου δεδομένων από και προς το εξωτερικό αρχείο

- Για το άνοιγμα αρχείου καλούμε τη συνάρτηση 'open' με ορίσματα:
 - Όνομα αρχείου (external filename)
 - Τύπος επεξεργασίας (processing mode)
- Η κλήση επιστρέφει ένα αντικείμενο τύπου αρχείου εφοδιασμένου με τις αντίστοιχες μεθόδους

```
Пχ.:
```

```
my_file = open(filename, mode)
my_file.method()
```


Open: Άνοιγμα αρχείου

my_file = open(filename, mode)

- *filename*: μπορεί να περιλαμβάνει απόλυτο ή σχετικό μονοπάτι (path) προσδιορισμού της θέσης του φυσικού αρχείου)
 - Αν δεν προσδιορίσουμε κάποιο μονοπάτι το φυσικό αρχείο θα πρέπει να βρίσκεται στον ίδιο φάκελο με τον πηγαίο κώδικα
- *mode*: υπάρχουν 3 βασικοί τρόποι ανοίγματος αρχείου:
 - '**r**' για ανάγνωση δεδομένων από το αρχείο
 - '**W**' για **εγγραφή** δεδομένων στο αρχείο
 - 'a' για προσθήκη (append) δεδομένων στο αρχείο
- Τύποι αρχείων: υπάρχουν 2 βασικοί τύποι αρχείων:
 - Κειμένου (text)
 - Δυαδικό (binary)

Operation	Interpretation
output = open(r'C:\spam', 'w')	Create output file ('w' means write)
<pre>input = open('data', 'r')</pre>	Create input file ('r' means read)
<pre>input = open('data')</pre>	Same as prior line ($'r'$ is the default)
aString = input.read()	Read entire file into a single string
aString = input.read(N)	Read up to next N characters (or bytes) into a string
aString = input.readline()	Read next line (including n newline) into a string
aList = input.readlines()	Read entire file into list of line strings (with \n)
<pre>output.write(aString)</pre>	Write a string of characters (or bytes) into file
output.writelines(aList)	Write all line strings in a list into file
<pre>output.close()</pre>	Manual close (done for you when file is collected)
output.flush()	Flush output buffer to disk without closing
<pre>anyFile.seek(N)</pre>	Change file position to offset N for next operation
<pre>for line in open('data'):use line</pre>	File iterators read line by line
<pre>open('f.txt', encoding='latin-1')</pre>	Python 3.X Unicode text files (str strings)
open('f.bin', 'rb')	Python 3.X bytes files (bytes strings)
<pre>codecs.open('f.txt', encoding='utf8')</pre>	Python 2.X Unicode text files (unicode strings)
open('f.bin', 'rb')	Python 2.X bytes files (str strings)

Αρχεία Κειμένου Text files

Παράδειγμα: **Γράψιμο** σε Αρχείο κειμένου 'w'

```
# Open file1.txt to write

my_file = open('file1.txt', 'w') <

for i in range(10):
    line = 'Line-'+str(i)+'\n'
    my_file.write(line)

my_file.close()</pre>
```

- Η μέθοδος **close()** :
- Μεταφέρει τυχόν τελευταία δεδομένα και κλείνει τη σύνδεση με το φυσικό αρχείο
- Απελευθερώνει δεσμευμένους πόρους
- ΔΕΝ καταργεί όμως το αντικείμενο my_file

- Το φυσικό αρχείο file1.txt ανοίγει για γράψιμο ('w')
 - Αν δεν υπάρχει δημιουργείται
 - Αν υπάρχει δημιουργείται εκ νέου (χάνονται δεδομένα!)
- Η open επιστρέφει το αντικείμενο αρχείου my_file Καλώντας τη **μέθοδο write** γράφουμε 10 γραμμές (αλφαριθμητικά) στο αρχείο
- Το '\n' χρειάζεται γιατί η write δεν προσθέτει αυτόματα χαρακτήρα τέλους γραμμής

Παράδειγμα: Διάβασμα από Αρχείο κειμένου 'r'

```
# Open file1.txt to read
                                        Το φυσικό αρχείο
my file = open('file1.txt',
                                         file1.txt ανοίγει για
                                         διάβασμα ('r')
line = my_file.readline()
print(line)
                                         Η open επιστρέφει το
                                         αντικείμενο αρχείου
my file.close()
                                         my_file
                                         Η readline() επιστρέφει
                                         μια γραμμή κάθε φορά
      >>>
                                         από το αρχείο
      Line-0
                                         Το '\n' ερμηνεύεται και
                                         εκτελείται από την
      >>>
                                         print(line) αλλάζοντας
```

python

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ ΣΤ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

νραμμή

9

Διάβασμα του περιεχομένου με for loop

```
my_file = open('file1.txt','r')
content=''

for line in my_file:
    print(line)
    content = content+line

print('\nΠεριεχόμενο αρχείου:\n',content)

my_file.close()
```

- Το αντικείμενο my_file είναι **επαναληπτικό**
- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ένα βρόχο for

...για την ανάγνωση ολόκληρου του περιεχομένου του αρχείου

Ανάγνωση από Αρχείο κειμένου Εναλλακτικοί τρόποι

aString = my_file.read()
aString = my_file.read(N)
aString = my_file.readline()
aList = my_file.readlines()

read(): Διαβάζει ολόκληρο το αρχείο σε ένα αλφαριθμητικό

read(N): Διαβάζει Ν χαρακτήρες σε ένα αλφαριθμητικό

readline(): Διαβάζει μία γραμμή σε ένα αλφαριθμητικό

readlines(): Διαβάζει ολόκληρο το αρχείο σε μία λίστα (με τα \n)

Διαχειριστής 'with' (context manager)

```
with open('file1.txt', 'w') as f:
    for i in range(10):
        line = 'Line-'+str(i)+'\n'
        f.write(line)
```

- Η δομή with 'διαχειρίζεται' όλες τις σχετικές λειτουργίες κατά το άνοιγμα και κλείσιμο αρχείου
- Εξασφαλίζει το κλείσιμο χωρίς να γράψουμε την close()

```
with open('file1.txt', 'r') as f:
    content = f.read()
print(content)
```


Ανάγνωση με read & readlines

```
with open('file1.txt', 'r') as f:
    content = f.read()
    print(content)

with open('file1.txt', 'r') as f:
    content = f.readlines()
    print(content)
```

- Δοκιμάστε να τρέξετε τους δύο αυτούς τρόπους ανάγνωσης δεδομένων από το αρχείο κειμένου
- Είναι ισοδύναμοι; Γιατί;
- Η print(lineList) εμφανίζει το παρακάτω Γιατί;

```
>>>
['Line-0\n', 'Line-1\n', 'Line-2\n', 'Line-3\n', 'Line-4\n', 'Line-5\n', 'Line-6\n', 'Line-7\n', 'Line-8\n', 'Line-9\n']
```


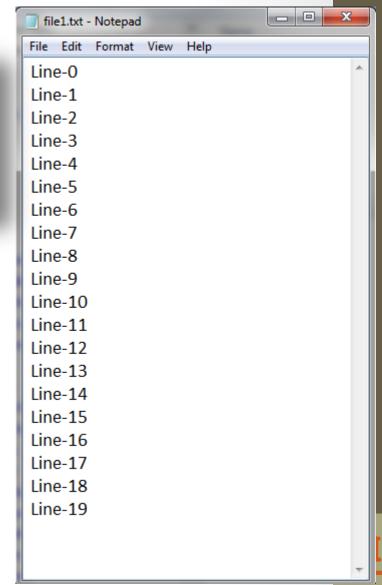

Προσθήκη (append) σε αρχείο κειμένου

'a'

```
with open('file1.txt', 'a') as f:
    for i in range(10,20):
        line = 'Line-'+str(i)+'\n'
        f.write(line)
```

- Προσθήκη 10 νέων γραμμών στο αρχείο κειμένου (Line-10 μέχρι και Line-19)
- Ανοίγοντας το αρχείο σε mode 'a' ο δείκτης επόμενης εγγραφής αυτόματα τοποθετείται στο τέλος (στο παράδειγμα στο τέλος της 10^{ης} γραμμής Line-9)

Τυχαία πρόσβαση (random access) σε αρχείο κειμένου **tell() & seek()** -1/2

```
with open('file1.txt') as f:
    print(f.tell())
    line = f.readline()
    print(line)
    print(f.tell())
```

- Η tell() επιστρέφει τη θέση του δείκτη ανάγνωσης/εγγραφής στο αρχείο
 - (μετρώντας σε χαρακτήρες)

>>> 0 Line-0

• Εξηγήστε την έξοδο που παράγει ο κώδικας

Αν δεν δηλώσουμε mode εννοείται 'r'

Τυχαία πρόσβαση (random access) σε αρχείο κειμένου tell() & seek() -2/2

```
with open('file1.txt') as f:
    print(f.tell())
    print(f.readline())
    f.seek(0)
    print(f.readline())
    print(f.tell())
```

```
>>>
0
Line-0
Line-0
```

- Η seek() μετακινεί τον δείκτη ανάγνωσης/ εγγραφής στη θέση που καθορίζει το όρισμά της
 - (μετρώντας σε χαρακτήρες)

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ

Παράδειγμα: Πολλαπλοί χειρισμοί

```
with open('file1.txt', 'r+') as f:
     f.seek(8)
     print(f.read(6))
     print(f.tell())
     f.seek(16)
     print(f.read(6))
     print(f.tell())
                           file1.txt - Notepad
     f.seek(0)
                          File Edit Format View Help
     f.write('A')
                          Aine-0
                          Line-1
                          Line-2
                          Line-3
```

'r+' Ανοίγει για ανάγνωση και εγγραφή

- Αν το αρχείο δεν υπάρχει δεν θα δημιουργηθεί
- Ο δείκτης τοποθετείται στην αρχή του αρχείου
- 'a+' Ανοίγει για ανάγνωση και εγγραφή, όμως:
 - Αν το αρχείο δεν υπάρχει τότε δημιουργείται
 - Ο δείκτης τοποθετείται στο τέλος του αρχείου
 - Η seek() είναι ανενεργός στην περίπτωση αυτή
- Ανοίγοντας ένα αρχείο κειμένου με 'r+' μπορούμε να γράφουμε και να διαβάζουμε σε όποιο σημείο θέλουμε μετακινώντας τον δείκτη με τη seek()
- Προσοχή: το γράψιμο νέων δεδομένων σημαίνει ότι διαγράφονται τα παλιά στη θέση εκείνη

Δυαδικά Αρχεία Binary files

Κειμένου (Text) vs. Δυαδικά (Binary)

- Κειμένου (Text files):
- Ερμηνεύουν τα δεδομένα ως αλφαριθμητικά (strings)
- Εκτελούν Unicode (απο-) κωδικοποίηση αυτόματα
- Αναγνωρίζουν και μεταφράζουν το end-of-line εξ ορισμού
- Δυαδικά (Binary files):
- Αναπαριστούν τα δεδομένα ως τύπου **bytes**
 - Δηλ. ακολουθία ακεραίων που αναπαριστούν απόλυτες τιμές bytes
- Επιτρέπουν στον κώδικα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα χωρίς αλλαγές/ερμηνείες

Ανάγνωση δεδομένων από δυαδικό αρχείο

```
--1/2
Περιεχόμενα του αρχείου
bfile.bin

File Edit Format View Help
1234567890
```

```
with open('bfile.bin', 'rb') as bf:
    data = bf.read()
print(type(data))
                                                 'read
print(data)
print(data[0:2])
                                                  binary'
print(data[0:2][0])
print(bin(data[0]), bin(data[1]))
for d in data[0:10]:
    print(bin(d),' ',end='')
print('\n',bin(data[0]) and bin(data[1]))
```

Ανάγνωση δεδομένων από δυαδικό αρχείο

--2/2

```
<class 'bytes'>
b'1234567890'
b'12'
b110001
          0b110010
                                    0b110100
0b110001
                        0b110011
                                                0b110101
            0b110010
            0b110111
                                                0b110000
0b\110110
                        0b111000
                                    0b111001
 0b110010
                      with open('bfile.bix', 'rb') as bf:
                          data = bf.read
                      print (type (data)
                      print (data)
                       print(data[0:2])
                      print(data[0:2][0])
                      for d in data[0:10]:
                          print(bin(d),' ',end='')
                      print('\n',bin(data[0]) and bin(data[1]))
```

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ

Αλλάζοντας την αναπαράσταση των bytes objects 1/2

Όταν χρησιμοποιείται η print() (ή και pprint()) για την εμφάνιση αντικειμένων τύπου bytes εμφανίζεται η αλφαριθμητική αναπαράστασή τους (με βάση κάποια κωδικοποίηση (ASCII ή UTF-8) τοποθετώντας μπροστά το πρόθεμα b' ώστε να δηλώνεται ο τύπος του αντικειμένου που ακολουθεί

• Πχ. ο κώδικας

```
with open('bfile.txt', 'rb') as binfile:
    data = binfile.read()

print(type(data))
print(data)
```

• Εμφανίζει...

```
<class 'bytes'> b'1234567890'
```

• Πώς μπορούμε να αλλάξουμε αυτή την αναπαράσταση και να 'δούμε' τα αντικείμενα τύπου **bytes** με διαφορετικό τρόπο;

bfile.bin

1234567890

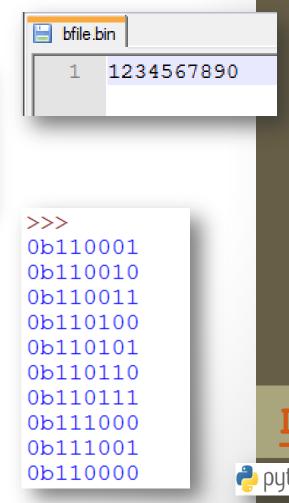
Αλλάζοντας την αναπαράσταση των bytes objects 2/2

- Χρησιμοποιήστε τις μεθόδους **bin(), hex() ή oct()** για να εμφανίσετε αντίστοιχα τη δυαδική, δεκαεξαδική ή οκταδική αναπαράσταση των bytes
- Πχ. ο κώδικας

```
with open('bfile.txt', 'rb') as binfile:
    data = binfile.read()

for i in data:
    print(bin(i))
```

Εμφανίζει τη δυαδική αναπαράσταση:

Διαχείριση δεδομένων από δυαδικό αρχείο – Τύπος bytearray

 Όταν διαβάζονται δεδομένα από δυαδικό αρχείο αυτά περνάνε σε ένα αντικείμενο τύπου bytes το οποίο όμως είναι μόνον ανάγνωσης (read only).

• Για να αλλάξετε τιμές στα δυαδικά δεδομένα μετατρέψτε τα πρώτα σε αντικείμενο

bytearray όπως δείχνει το παράδειγμα:

```
with open('bfile.bin', 'rb') as binfile:
    data = binfile.read()

bdata = bytearray(data)

print(bdata)
print(type(bdata))
```

```
>>>
bytearray(b'1234567890')
<class 'bytearray'>
>>>
```


1/2

1234567890

bfile.bin

Διαχείριση δεδομένων από δυαδικό αρχείο – Τύπος **bytearray** 2/2

• Τα αντικείμενα **bytearray** δέχονται ανάθεση τιμής απλού δεδομένου (item assignment) και μπορείτε να αλλάξετε τις τιμές των bytes που διαβάστηκαν:

```
with open('bfile.bin', 'rb') as binfile:
    data = binfile.read()

bdata = bytearray(data)
print(bdata[0])

bdata[0] = 65
    bdata[0] = 0b00110011

print(bdata)
```

- Παρατηρήστε ότι για να αλλάξουμε τιμή στο byte περνάμε μια τιμή ακεραίου (0-255) η οποία 'μεταφράζεται' από την print(bdata) σε χαρακτήρα
- Εναλλακτικά μπορούμε να περάσουμε την κατάλληλη τιμή εκφρασμένη σε δυαδική αναπαράσταση

Εγγραφή δεδομένων σε δυαδικό αρχείο 1/2

• Για εγγραφή δεδομένων σε δυαδικό αρχείο θα χρησιμοποιήσουμε πάλι την εντολή write() έχοντας φυσικά ανοίξει το αρχείο για εγγραφή, όπως φαίνεται παρακάτω:

```
with open('bfile.txt', 'wb') as binfile:
    binfile.write(<byte representation>)
```

- Το <byte representation> υποδεικνύει πως το περιεχόμενο της write() θα πρέπει να είναι σε κάποια μορφή που αναπαριστά bytes
- Δείτε τα παραδείγματα που ακολουθούν

Εγγραφή δεδομένων σε δυαδικό αρχείο 2/2

• Στον παρακάτω κώδικα εγγραφής δεδομένων σε δυαδικό αρχείο:

```
with open('bfile.txt', 'wb') as binfile:
    binfile.write(abyte)
```

- .. Το αντικείμενο δυαδικών δεδομένων με όνομα abyte θα μπορούσε να είναι:
- abyte = b'Hello' # δυαδική αναπαράσταση αλφαριθμητικού με κωδικοποίηση ASCII
- abyte = bytearray(b'Hello') #το ίδιο όπως πριν σε τύπο bytearray
- abyte = bytearray(u'αβγδ', encoding='UTF-8') # δυαδική αναπαράσταση αλφαριθμητικού με κωδικοποίηση Unicode
- abyte = bytearray([65,66,67]) # αντικείμενο bytearray δημιουργημένο από λίστα
-

Διατήρηση (pickling)

Αποθήκευση δεδομένων σε αρχεία

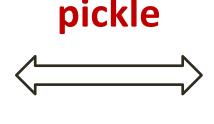

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ

pickle (αλλά όχι ... τουρσί)

Η βιβλιοθήκη pickle είναι ένα εργαλείο της Python που επιτρέπει την άμεση αποθήκευση σε αρχείο κάθε δομής δεδομένων χωρίς καμιά άλλη απαίτηση επεξεργασίας από πλευράς προγραμματιστή

- Η pickle περιλαμβάνει μεθόδους οι οποίες:
- A) κωδικοποιούν τη δομή που θα αποθηκευθεί με **σειριακή** μορφή (data serialization), και...
- Β) μεταφέρουν προς και από το αρχείο τη ροή των σειριακών δεδομένων
- Έτσι μια σύνθετη και πολυεπίπεδη δομή δεδομένων (λίστες, λεξικά, λίστες λεξικών, κλπ.) μπορεί να διατηρείται (δηλ. να αποθηκεύεται) σε αρχείο χωρίς να γίνεται χρήση βάσης δεδομένων


```
import pickle
# data: σύνθετη δομή δεδομένων
data = [{(1,2):[{(3,4):None, 'data':[0]}]}]
with open ('datafile.pkl', 'wb') as f:
    pickle.dump(data, f)
with open ('datafile.pkl', 'rb') as f:
    data = pickle.load(f)
print (data)
```

- Μεταφορά με την pickle.dump() του λεξικού di προς το αρχείο
- Επαναφόρτωση με την pickle.load() του λεξικού di από το αρχείο

pickle Παράδειγμα διατήρησης --2

```
import random
import pickle
value list = [chr(random.randint(65,100)) for i in range(10)]
key l\bar{i}st = [random.randint(65,100) for i in range(10)]
di = {key_list[k]:value list[k] for k in range(10)}
lista = [di for i in range(5)]
with open('datafile.pkl', 'wb') as f:
                                           Μεταφορά...
    pickle.dump(lista, f) -
                                           Επαναφόρτωση...
with open('datafile.pkl', 'rb') as f:
    E = pickle.load(f)
print (E[0])
```


Διαχείριση εξαιρέσεων

Exceptions management

try..except

ΤΜ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΠΘ

Διαχείριση εξαιρέσεων

- Μια εξαίρεση (exception) είναι μια κατάσταση σφάλματος που ανακύπτει την ώρα της εκτέλεσης.
- Η Python διακόπτει την εκτέλεση και αναφέρει ένα σχετικό μήνυμα ('raise exception' 'εγείρει ή εκκινεί εξαίρεση')
- Παράδειγμα

```
x=int(input('Number: '))
print(x)
```

• Αν δοθεί είσοδος χαρακτήρας, πχ. 'e'

```
ValueError: invalid literal for int() with base 10: 'e'
```

 Πώς μπορούμε να ελέγχουμε τις εξαιρέσεις χωρίς διακοπή της εκτέλεσης του κώδικα;

try..except..else

```
try:
    x=int(input('Aκέραιος: '))
except:
    print('Παρακαλώ πληκτρολογήστε ακέραιο αριθμό')
else:
    print('Αριθμός = ', x)
```


Ελέγξτε το άνοιγμα αρχείων

```
try:
    with open('afile.txt', 'r') as f:
        lines = f.read()
except:
    print('Σφάλμα κατά το άνοιγμα του αρχείου')
else:
    print(lines)
```


Άλλες μορφές της try..except

```
try:
    with open('afile.txt', 'r') as f:
        lines = f.read()
except FileNotFoundError:
    print('Σφάλμα: Δεν υπάρχει τέτοιο αρχείο')
except:
    print('Σφάλμα διαχείρισης του αρχείου')
else:
    print(lines)
```

```
try:
    with open('somefile.txt', 'r') as f:
        lines = f.read()
except FileNotFoundError as err:
    print('Σφάλμα τύπου: ',err,' Δεν υπάρχει τέτοιο αρχείο')
except:
    print('Σφάλμα διαχείρισης του αρχείου')
else:
    print(lines)
```